

Frumvarp til laga um landgræðslu

Umhverfis- og samgöngunefnd
desember 2018

UMHVERFIS- OG AUÐLINDARÁÐUNEYTIÐ

Bakgrunnur

- Skipuð nefnd árið 2011 með það hlutverk að undirbúa endurskoðun á landgræðslulögum
- Nefndin skilaði greinargerð til ráðherra í júní 2012
- Frá 2014 – 2015 unnið með samráðsvettvangi sem í voru tveir fulltrúar úr fyrri nefnd og Bændasamtök Íslands, Samtök íslenskra sveitarfélaga og Landvernd
- Frumvarp lagt frá á 146. löggjafarþingi og sent til umsagnar
- Samhliða unnið að endurskoðun skógræktarlaga

Helstu viðfangsefni

- Stefnumótun fyrir landgræðslu
- Bókhald og grunnupplýsingar m.a. vegna kolefnisbindingar og endurheimtar
- Stöðvun eyðingar gróðurs og jarðvegs
- Endurheimt vistkerfa
- Sjálfbær landnýting
- Landbrot
- Umsjón lands

Uppbygging laga

1. Markmið og orðskýringar
2. Stjórn landgræðslumála, stefnumótun og áætlanir
3. Stuðningur við landgræðslu
4. Sjálfbær landnýting, gróður- og jarðvegsauðlindin – vöktun, viðbrögð og
5. Vernd og endurheimt vistkerfa
6. Varnir gegn landbroti
7. Samningar, afhending og sala landgræðslusvæða
8. Ýmis ákvæði

Markmið

- Markmið
 - sjálfbær nýting og stöðvun eyðingar,
 - ábyrgð á nýtingu og spjöllum,
 - hvatning og þáttökunálgun,
 - þekking og miðlun,
 - endurheimt og uppbyggingu vistkerfa, aukið þanþol og kolefnisbinding,
 - færni, þáttöku almennings

Stjórn landgræðslumála

- Landgræðslan hafi eftirlit með framkvæmd laga
- Landgræðsluáætlun gefin út af ráðherra
 - Verkefnisstjórn og opið samráð
- Svæðisáætlanir – sértækari áherslur, samráð við sveitarfélög, bændur o.fl.

Landgræðsluáætlun

- Nýmæli að lögbinda
- Stefnumarkandi og útfærir markmið laga og áherslur
 - Nýting lands sem styður við atvinnu og byggðir
 - Hvernig gæði lands eru best varðveitt
 - Hvernig megi efla og endurheimta vistkerfi
- Samráðsferli við stofnanir, sveitarfélög, samtök og fleiri
- Verkefnisstjórn hefur yfirumsjón með vinnu

Stuðningur við landgræðslu

- Almennt ákvæði sem hvetji til samstarfsverkefna
 - Félagasamtök, fyrirtæki, einstaklingar
- Ákvæði um stuðning sett með reglugerð
- Gildir t.d. um núverandi verkefni, Bændur græða landið, Landbótasjóður

Sjálfbær landnýting

- Landnýting skal vera sjálfbær
- Gróður- og jarðvegsauðlindin – vöktun
 - Grunnur að stefnumótun
- Leiðbeiningar og viðmið um sjálfbæra landnýtingu
- Ósjálfbær landnýting – landbótaáætlun
 - Úrræði í ítölu og náttúruverndarlögum
 - Meðferð ræktunarlands

Rask á gróðri og jarðvegi

- Framkvæmdir og rask á gróðri
- Lágmarka og draga úr raski
- Leiðbeinandi við mat á umhverfisáhrifum og fyrir leyfisveitanda – t.d. varðandi endurheimt vistkerfa
- Ekki tekið á í náttúruverndarlögum

Vernd, endurheimt og efling vistkerfa

- Almennt ákvæði um að stöðva eyðingu gróðurs og jarðvegs og endurheimta og byggja upp vistkerfi þar sem ástandi hefur hnignað
- Heimilt til að gera samning um aðgerðir þar sem jarðvegsrof ógnar eða veldur tjóni á landi eða mannvirkjum

Varnir gegn landbroti

- Landbrot – lög frá 2002 sameinuð landgræðslulögum
 - Tekur ekki til landbrots vegna sjávar
- Forgangsröðun
 - tekur mið af verðmæti þess sem á að verja og kostnaðar vegna varnaraðgerða
- Framkvæmdir tilkynntar til sveitarstjórnar, sem metur hvort þurfi framkvæmdaleyfi
- Heimild til að verja land í eigu einkaaðila og ríkis en eingöngu mannvirki í eigu einkaaðila

Samningar, afhending og sala landgræðslusvæða

- Sett leiðarljós fyrir umsjón landgræðslusvæða
- Afhending samningsbundinna svæða
- Sala á uppgræddu landi í eigu ríkisins
 - Vísað til ákvæða jarðalaga varðandi kauprétt eiganda þeirra jarðar sem landið áður tilheyrði
 - Settar reglur um nýtingu

Ýmis ákvæði

- Gjaldtaka vegna veittrar þjónustu
 - Á ekki víða við
- Þvingunarúrræði
 - Á einkum við úrbætur á landnýtingu
- Stjórnvaldssektir
 - Á einkum við ef brotið er gegn ákvæðum um sjálfbæra landnýtingu
- Eignarnám
 - Heimild til eignarnáms – gæti mögulega átt við þar sem náttúruhamfarir ógna mannvirkjum og byggð

Breytingar á öðrum lögum

- Lög um afréttarmálefni, fjallskil o.fl.
 - Breytingar varðandi setningu ítölu í beutiland sem byggja á sjálfbærniþmiðum og geti jafnframt falið í sér aðrar sértækar aðgerðir sbr. lög um afréttarmálefni, fjallskil o.fl.

